

Załęski, Krzysztof

Słownik wolnomularzy polskich zawodów wyzwolonych

Ars Regia 10/17, 177-201

2007 - 2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOFA ZAŁĘSKIEGO
SŁOWNIK
WOLNOMULARZY POLSKICH
ZAWODÓW WYZWOLONÝCH

Redakcja „Ars Regia” przekazuje do rąk Czytelników niezwykle słownik, obejmujący okres historii polskiej masonerii od najdawniejszego jej momentu, aż po dzień dzisiejszy. Słownik ten prezentuje nazwiska członków łóż polskich i zagranicznych, którzy jednocześnie wykonywali zawody, uznawane za wolne. Stąd też tytuł dzieła przekazanego nam przez autora, tytuł który wydał się najtrafniejszy – *Słownik wolnomularzy polskich zawodów wyzwolonych*.

Autor oparł swoje opracowanie na następujących publikacjach: S. Załęski, *O masonerii w Polsce od roku 1738 do 1822 na źródłach wyłącznie masonskich* napisał ks. [...], Kraków 1889; Toż, wydanie 2. poprawione, Kraków 1908; S. Małachowski-Łempicki, *Wykaz polskich łóż wolnomularskich oraz ich członków w latach 1738-1821*, Kraków 1929; L. Hass, *Uzupełnienia i aneksy do Wykazu [...] Małachowskiego-Łempickiego* (w druku); S. Małachowski-Łempicki, *Wolnomularstwo na ziemiach dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Wilno 1930; S. Małachowski-Łempicki, *Wolnomularstwo polskie a muzyka*, Warszawa 1926 (odbitka z „Wiadomości Muzycznych”); L. Hass, *Sekta farmazonii warszawskiej*, Warszawa 1980; L. Hass, *Wolnomularze polscy w kraju i na świecie 1821-1999. Słownik biograficzny*, Warszawa 1999; T. Cegielski, *Cezary Leżeński – Masoni bez maski* (recenzja książki), „Rocznik Mazurka Dąbrowskiego” 2006 (Toruń), nr 9, s. 128-129, oraz na materiałach archiwalnych Biblioteki Narodowej i Muzeum Narodowego.

Słownik składa się z czterech grup tematycznych ukazujących środowisko artystyczne w Polsce. I tak, pierwsza grupa nazwisk wiąże się z architekturą

oraz ogólnie kształtowaniem przestrzeni, czyli architektów, budowniczych i ogrodników. Grupę drugą tworzą nazwiska artystów rzeźbiarzy, malarzy, rysowników, rytowników, także drukarzy – a więc osób związanych ze sztukami plastycznymi. Trzecią dziedzinę sztuki, której reprezentantów zawiera *Słownik* stanowią muzyka i teatr. Czwarta część listy to nazwiska rzemieślników, w tym zegarmistrzów, medalierów, jubilerów, krawców, rękawiczników i innych.

Pomimo tego, że niniejszy *Słownik* jest tylko skromnym wyborem nazwisk polskich wolnomularzy okresu od XVIII do XX wieku, pozwala on ocenić, jak bardzo Sztuka Królewska popularna była wśród artystów. Wskazuje na to ogromna liczba malarzy i muzyków (w obu grupach pojawia się aż 248 nazwisk). Mamy prawo sądzić, że idee zawarte w *Księdze Konstytucji* Andersona (a także w innych dokumentach mularskich), zawierały treści odpowiadające artystom – bez względu na epokę, w której żyli – ich naturalnej potrzebie wolności i realizowania demokratycznych zasad istnienia wśród ludzi. Instytucja, jaką była niegdyś loża, dawała tym obywatelom sposobność nie tylko do spotkania innych podobnie myślących, ale też do wcielania w życie owych idealistycznych zasad. O tym zaś, że próby takie były podejmowane, zaświadcza obecność w lożach równocześnie przedstawicieli arystokratycznych i szlacheckich elit społeczeństwa polskiego, na równi z osobami niskiego, plebejskiego pochodzenia. Przykładem niech tu będzie przynależność do loży „Bracia Polacy Zjednoczeni” księcia Józefa Antoniego Poniatowskiego i zegarmistrza Leona Kuhajewskiego. Czytelnik uważnie przeglądając *Słownik* na pewno dostrzeże wiele przykładów podobnej sytuacji. Przedstawiamy Państwu tekst Krzysztofa Załęskiego jako zapowiedź bardziej szczegółowo opracowanego *Słownika*.

Redakcja

Krzysztof Załęski

(Warszawa)

SŁOWNIK WOLNOMULARZY POLSKICH ZAWODÓW WYZWOLONYCH

Po nazwisku umieszczono informacje o profesji lub godności świeckiej, następnie stopień rytu (I, II, III itd.), godność w wolnomularstwie oraz datę (od lat wolnomularskich należy odjąć 4000, do miesiący dodać 2). Znak □ oznacza lożę, znak □□ oznacza loże. Zastosowano następujące skróty:

Ad. – Adopcynja □;

af. – afiliowany;

Arch. – Archiwista;

Br. – brat;

czł. – członek;

czł. cz. – członek czynny;

czł. h. – członek honorowy;

czł. nieob. – członek nieobrazowany;

Doz. – Dozorca;

Dyr. – Dyrektor;

fr. – francuski język;

Harm. – Harmonia;

Jałm. – Jałmużnik;

Kap. – Kapitularna □;

Kat. – Katedra;

koresp. – korespondencja;

l. – lat, latach;

M. – Mistrz;

Mów. – Mówca;

Muz. – Muzyka;

N. – Narodowy;

Nam. – Namiestnik;

niem. – niemiecki język;

P. – Polska;

Piecz. – Pieczętarz;

Podsk. – Podskarbi;

poł. – połowa;

Prow. – Prowincjonalna □;

przyj. – przyjęty;

Przyspos. – Przysposobiciel;

Rachm. – Rachmistrz;

reg. – regularyzowany;

Sekr. – Sekretarz;

Sęd. – Sędzia;

Sk. – Skarbnik;

skreś. – skreślony;

Służ. – Służebny;

St. – Stuart;

św. – świecki;

urz. – urząd;

w. – wielki;

W.L. – Wielka Loża;

wł. – włoski język;

własc. – właściwie;

wsch. – wschód;

W.W. – Wielki Wschód;

zak. – zakonny;

zał. – założyciel.

Część I – Architektura

architekci i budowniczowie:

- Baliński Stefan**, architekt i malarz. II; czł. □Jedność Słowiańska (r. 5821).
- Birkenthal Izidor**, architekt. I – 16 I 1881, II – 13 X 1881, III – 28 X 1881; czł. □Discipoli lui Pytagora (fr. Disciples de Pythagore, W.W. Francji) w Gałaczu; skreś. ze spisu czł. za niepłacenie składek 13 II 1884.
- Janko Jan**, architekt. III; czł. □Osiris (r. 5820/21).
- Knakfus Marcin**, architekt księcia biskupa wileńskiego. I – 1778, III; czł. □Bon Pasteur w l. 1778-1780; czł. cz. trzech niższych □□ wileńskich (r. 5781).
- Koch Jan**, budowniczy. III; czł. □Hesperus; jako przeszły do Wiecznego Wsch. w obrazie □Hesperus (r. 5818/19).
- Kubicki Jakób**, intendent generalny budowl w Królestwie Polskim. VII; czł. h. □□Świątynia Izis (r. 5811/12) i Jutrzenka Wschodząca (r. 5818).
- Landau Stanisław Józef**, architekt. I – 2 III 1926, III – 9 II 1928; czł. □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu. W 1930 W.L.N.P. korespondowała z nim w sprawie zakupów książek do swej biblioteki.
- Lisowski Piotr**, architekt i prawnik. Czł. □Walerian Łukasiński (W.L.N.P.) w Warszawie; 2 X 1997 – 33°.
- Lob Sebastian**, budowniczy. I; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Makowiecki Jerzy Zdzisław**, architekt. Przyj. przed 1923, czł. jednej z warszawskich łóz W.L.N.P.; w l. 1934-1935 piastował godność II W. Przyspos. Imię zak. Witold Wokulski.
- Mann Ludwik**, budowniczy w Płocku. VI; Podsk. □Albertyna Doskonałości (r. 5808); czł. cz. i Sekr. do koresp. niem. □Szczere Połączenie (r. 5811); M. Kat. □Zum Dreieck (r. 5821).
- Markiewicz Witold**, architekt i urbanista. I – 1980, III; czł. □Agni (W.W. Francji) w Paryżu, później □Kopernik № 679 (W.L. Francji, od 23 X 1992 № 748 W.L.N. Francji). W 1993 współzał. □France № 77 (W.L. Państwa Izrael) w Jerozolimie.
- Michejda Tadeusz**, architekt. Przyj. 25 I 1936 w □Staszic (W.L.N.P.) w Zagłębiu Dąbrowskim, należał do niej aż do samorozwiązania 26 X 1938.
- Natanson Stefan**, architekt. Przyj. 9 V 1892 w □Le Mont Sinaë № 6 (Rada

- Najwyższa Francji, następnie W.L. Francji) w Paryżu, 12 VI 1893 nadano mu stopień M., czł. co najmniej do 1895.
- Pawłowicz Kazimierz**, inżynier architekt. Przyj. w 1910 w □Wyzwolenie (W.W. Francji) w Warszawie; w l. 1917-1919 należał do □Zmartwychwstanie (W.W. Francji) w Warszawie. W l. 1919-1920 był czł. zał. tzw. □Radziwiłowicza (niezależna) w Warszawie, następnie należał do jednej z warszawskich łóz W.L.N.P.
- Poussier Józef**, architekt gubernialny. III; pokrył □Gorliwy Litwin (r. 5818).
- Prozorow Iwan**, architekt. Pod koniec 1910 czł. □Jedność (W.W. Ludów Rosji) w Wilnie; od lipca 1911 czł. □Litwa (W.W. Ludów Rosji) tamże.
- Puget Zbigniew**, architekt. Przyj. 30 XI 1962 w polskiej □Kopernik № 679 (W.L. Francji) w Paryżu, III – 1 XII 1966; później uspił się.
- Romanowski Wincenty**, podarchitekt. Przyj. 4 IV 1870 w □Coroanã lui Stefan-cel-Mare (fr. Couronne d'Etienne le Grand, W.W. Francji) w Botuszach, pełnił w niej funkcję Br. Służ.
- Szpilowski Hilary**, budowniczy departamentu warszawskiego. III; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Welke Jan Fryd**, budowniczy. I; czł. cz. □Hesperus (r. 5818/19).
- Wielhorski Jan Fryderyk**, architekt i rysownik. Przyj. 4 VII 1898 w □Les Droits de l'Homme (W.W. Francji) w Paryżu; skreś. w 2. poł. 1914 za niepłacenie składek.
- Wilke Jan Fryderyk**, budowniczy. I; czł. □Hesperus (r. 5818/19).
- Zug Szymon Bogumił**, architekt i ogrodnik w Warszawie od 1756. Nobilitowany w 1768 w □Zum zweischneidigen Schwerdte, w 1780 I Doz.
- Zwilling**, architekt. Przyj. 22 XII 1888 w □Hiram (W.W. Francji) w Botuszach, czł. co najmniej do 1889.
- ogrodnicy:**
- Franke Konrad**, artysta ogrodnik w Nieborowie. II; czł. nieob. □Göttin von Eleusis (r. 5819).
- Krämer Ludwik**, ogrodnik. III; Służ. □Zum Goldenen Leuchter (r. 5805).
- Piotrowski Antoni**, ogrodnik miejski. W 1893 i 1894 Sekr. □Amicitia (wł. Amicizia, W.W. Włoch) w Mihăileni (Rumunia), faktycznie w Czerniowcach.

Część II – Sztuki plastyczne

rzeźbiarze:

- Bärend Karol**, medalier. III; czł. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Bodemüller Beatus**, rzeźbiarz. I – 1819/1820; czł. □Zur Halle der Beständigkeit.
- Engling Emanuel Siegfried**, rzeźbiarz w srebrze i mosiądzu. II; czł. □Göttin von Eleusis w 1787.
- Galli Mikołaj**, sztukator rzeźby marmurowej w Krakowie (†1830 w wieku 44 l.). III; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Gefłowski [właśc. Gawłowski] Emanuel Edward**, rzeźbiarz. 26 IV 1883 uzyskał w Londynie stopień Royal Arch. Należał wtedy do Polish National Lodge № 534 i Polish National Chapter, gdzie w 1884 piastował godność II Strażnika; uspił się w 1889; w 1892 był Czcigodnym Polish National Lodge.
- Holtzheuser (Holzhaeuser, Holzhausser) Jan (Johann Philips)** medalier mennicy warszawskiej. VII; urzędnik □W. Warszawskiej (r. 5770-5780).
- Iwanowski [Kazimierz?]**, rzeźbiarz zamieszkały w Paryżu. W 1903 czł. □ we Francji.
- Lewandowski Stanisław Roman**, rzeźbiarz i medalier. Przyj. przed 1918 w □Humanista (Symboliczna W.L. Węgier; od 8 XII 1918 W.L. Wiednia) w Bratysławie, faktycznie w Wiedniu i należał do niej do powrotu do kraju w 1930; tego roku zaprojektował pieczęć W.L.N.P.
- Maliński Paweł**, profesor sztuki rzeźbiarskiej. I; czł. cz. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- De Marival Grave (Piotr Gravet)**, konserwator du Cabinet des Estampes króla Stanisława Augusta.
- Wittig Edward Maurycy**, rzeźbiarz. W l. 20. czł. jednej z warszawskich łóz W.L.N.P. Imię zak. Aviato. W l. 1925-1938 Poręczyciel (gwarant) przyjaźni W.L. Francji w W.L.N.P.

malarze i rysownicy:

- Archacki Henryk**, grafik, malarz, dziennikarz i historyk. Czł. od 11 VI 1937 □Kościszko № 1085 w Nowym Jorku, w 1941 II Doz., w 1942 i 1978 I Doz., w 1943 Czcigodny, 1944 Sekr., 1968 Kapelan, później historyk łoży; od 28 X 1977 W. Przedstawiciel W.L. Stanu Montana w W.L. Stanu Nowy Jork.

- Bacciarelli Marcell**, malarz nadworny króla Stanisława Augusta. Czł. □Bouclier du Nord (r. 5784).
- Bach Dominik Karol Daniel Fryderyk**, artysta malarz. Czł. □Bouclier du Nord (r. 5785); czł. □La Réunion des Amis Sincères w Rzymie (r. 5788).
- Badekopf Andrzej**, malarz. II; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Benner Henryk (Jean Henri)**, malarz i miniaturzysta; w l. 1815-1816 przebywał w Warszawie. V; czł. cz. nieob. na wsch. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Blumschein**, artysta malarz. I; czł. cz. □Doskonałość (r. 5821).
- Brodowski Antoni**, malarz, sekretarz w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. I – 3 VII 1815; czł. □Świątynia Izis.
- Brodowski Józef**, artysta malarz, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. IV; od 27 IV 1816 czł. cz. □Przesąd Zwyciężony (r. 5822).
- Brożek**, artysta malarz z Sévres, departament Seine-et-Oise. Wolnomularz w l. 70. XIX wieku.
- Bruder Franciszek (Johann Friedrich Franz)**, malarz pejzażysta. II; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Courtin Ludwik**, malarz dekorator. II; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Cercha (Cyrcha) Ezechiel**, artysta malarz. I – 30 VI 1817; czł. □Świątynia Izis.
- Dadlez Zofia**, artystka malarka. Do końca 1938 czł. □Góra Wawel w Krakowie rytu Le Droit Humain.
- Damel Jan**, artysta malarz. III; skreś. z listy czł. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Dauvigny (d'Auvigny) Karol**, malarz. III; I St. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Długoszowski Wieniawa Bolesław**, wojskowy, lekarz, poeta, malarz. Przyj. w 1919 w loży-matce w Warszawie, przyszłej □Kopernik; w l. poł. l. 20. czł. □Walerian Łukasiński.
- Domański Kajetan**, uczeń szkoły Batignolskiej; w 1915 służył w wojsku, ryownik. Czł. □L'Humanité (W.W. Francji) w Asnières; w 1898 skreś. z listy czł. za niepłacenie składek.
- Dümke Ernest**, malarz. III; czł. cz. □Françaises et Polonaises Réunis (r. 5813/14).
- Fogel Zygmunt** – patrz Vogel.
- Gładysz Jan Krystian**, artysta malarz i litograf, dekorator teatralny. Reprezentant □Świątynia Stałości (r. 5820).
- Głowacki Józef Hilary**, artysta malarz. III; czł. h. □Doskonała Jedność

- (r. 5820); czł. h. □Gorliwy Litwin; czł. h. □□Dobry Pasterz i Przyjaciele Ludzkości (r. 5821).
- Grzybowski Piotr**, artysta malarz. Czł. □Kościuszek № 1085 (W.L. Stanu Nowy Jork) w Nowym Jorku, w 1999 młodszy Doz.
- Gucewicz**. Czł. □Doskonała Jedność; czł. Rady dla wykładania regulaminu (r. 5780-90).
- Hanauer Stanisław**, artysta malarz. III; czł. cz. □Dobry Pasterz (r. 5821).
- Hübner Maciej**, artysta plastyk. Czł. □Europa (W.W. Francji, od 1997 W.W.P.) w Warszawie; 8 VII 1997 współzał. W.W.P.
- Janiszewski Marcin**, litograf i literat, nauczyciel rysunków i kaligrafii. III; czł. cz., zastępca Sekr. i Arch. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Jannasch Jan Gotlib**, malarz portrecista. III; czł. h. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Januszewicz Marcin**, artysta malarz. IV; czł. cz. □Gorliwy Litwin; czł. h. □Dobry Pasterz (r. 5821).
- Joteyko Polikarp**, malarz. II; czł. cz. □Przyjaciele Ludzkości (r. 5821).
- Kazimirowski Eugeniusz Marcin**, artysta malarz. Czł. □Orzeł i Pogoń (Le Droit Humain) w Wilnie.
- Kiessling (Kissling, Kisling) Gottlieb (Bogumił, Jan Bogumił)**, malarz, sztycharz, nauczyciel rysunków. III; czł. □Dobry Pasterz (r. 5821).
- Kokular Aleksander**, artysta malarz. I; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5819).
- Kosiński Józef**, malarz nadworny króla polskiego. VII; czł. cz. □Świątynia Mądrości (r. 5805); I St. □Świątynia Izis (r. 5811/12); kandydat na urz. w W.W.N.P. (r. 5813); W. St. W.W. (r. 5816-5819).
- Krieger Wilhelm**, malarz (w podróży). III; czł. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Kulikowski Jan**, profesor rysunków w szkole publicznej w Żytomierzu. III; zastępca Podsk. □Ciemności Rozproszone (r. 5820).
- Kurczyński Stanisław**, wojskowy, rysownik i malarz amator, nauczyciel rysunku w szkole artylerii i inżynierii. VII; II Doz. □Świątynia Izis (r. 5811/12); Arch. W.W.N.P. (r. 5816); W. M. Obrzędów W.W.N.P. (r. 5819); czł. h. □□Kazimierz Wielki (r. 5819/20) i Pochodnia Północna (r. 5820). Rysował kartę tytułową *Pieśni wolno-mularskich* (ok. 1810, rytował Liber).
- Küntzel Chr. Got.**, malarz. V; czł. cz. □□Göttin von Eleusis (r. 5787) i Zum Goldenen Leuchter (r. 5805).

- Labarthe Jean Louis**, pisarz i rysownik. I – 14 XI 1779; czł. w l. 1779-1783
□Le Parfait Silence, w 1781 zastępca Sekr., 1782 Strażnik Pieczęci, 1783
Sokr.; af. w 1785 w □Bouclier du Nord, Arch. w 1787.
- Lampi Franciszek Ksawery**, malarz. I, II i III – 1819-1820; czł. □Zur Halle
der Beständigkeit.
- Langenhöfel Erwin Egidius**, malarz portrecista. I; czł. zamiejscowy w 1808
□Zum Samariter w Warszawie.
- Lebeda (Lebioda, Liebeda) Michał**, malarz. III; I St. □Cnota Uwieńczona,
czł. od 1813 (r. 5821).
- Lemański Jan**, malarz. I, II – 1819; czł. □Bracia Polacy Zjednoczeni.
- Lesseur (Leserowicz) Wincenty de**, malarz miniaturzysta. I – kwiecień 1784;
czł. w l. 1784-1785 □Bouclier du Nord; uczestnik posiedzenia wolnomula-
rzy polskich 14 VIII 1797 w Warszawie.
- Letronne Ludwik (Louis)**, artysta rysownik i miniaturzysta, litograf. III;
Sęd. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Lewicki Jan Nepomucen**, malarz, rytownik i fotograf. I – 14 X 1836; czł.
□Saint Jean de Jérusalem (W.W. Francji) w Nancy, od 1839 w stopniu M.;
należał do niej do 1848.
- Lipski Jan**, nauczyciel rysunku. Czł. □Wolność Odzyskana w Lublinie
(r. 5820).
- Lurczyński Mieczysław**, poeta, prozaik, malarz. I – 15 XII 1961, II –
28 VI 1963, III – 28 VI 1964; czł. polskiej □Kopernik № 679 (W.L. Fran-
cji) w Paryżu; uspioy po październiku 1964.
- Łyczek Henryk**, plastyk. Czł. □Nadzieja (W.W. Francji, od 1997 W.W.P.).
- Łęski Józef Franciszek Stanisław**, astronom, matematyk, filozof, kartograf,
malarz, rysownik i grafik amator. W wolnomularstwie już w 1785; czł. h.
□Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Michałowski Cyprian**, artysta malarz. III; czł. cz. □Wolność Odzyskana
(r. 5815).
- Molinari Aleksander Ludwik**, malarz i grafik. Czł. □Vrais Amis Réunis
(W.W. Francji) w Awinionie przed 12 VI 1832, kiedy to, w stopniu Ucznia,
przeszedł do polskiej □L'Aigle Blanc et le Cavalier tamże.
- Moüller**, portrecista i malarz krajobrazów, nauczyciel rysunku w Szkole Ka-
detów. Wolnomularz w 1797 w Warszawie.
- Müntz Johann Heinrich**, malarz pejzażysta, rysownik, architekt i inżynier
wojskowy. II Doz. □Szczęśliwe Oswobodzenie w 1781.

- Okuń Edward Franciszek Mateusz**, malarz, rysownik, ilustrator. Około 1911 przyj. do loży w Rzymie, wchodzącej w skład W.L.N. Włoch; w 1917-1921 czł. polsko-włoskiej □Polonia (W.L.N. Włoch) tamże. W 1920 lub 1921 af. w □Kopernik (W.L.N.P.) w Warszawie, która przez pewien czas odbywała posiedzenia w jego mieszkaniu (czł. do samorozwiązania 26 X 1938). Był autorem ex-librisu W.L.N.P.
- Oleszkiewicz Józef**, artysta malarz, mistyk. Czł. □Orzeł Biały w Petersburgu; czł. h. □□Przyjaciele Ludzkości, Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Ottosielski Konstanty**, malarz. I; czł. cz. trzech niższych □□ wileńskich (r. 5781).
- Perdisch Adolf**, malarz. II; czł. □Françaises et Polonaises Réunis (r. 5813/14).
- Pfeyfer Jan**, artysta malarz. I; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Pietruszewski Józef**, malarz. I; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Poniatowski Józef Antoni**, książę, minister Wojny, marszałek Francji; rysownik. III; czł. □Świątynia Izis (jeszcze w XVIII wieku); czł. h. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5808); kandydat na urz. w W.W.N.P. (r. 5813).
- Riesener**, malarz. I; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Romanowski Filip**, artysta malarz, litograf. III; Arch. □Jedność Słowiańska (r. 5821).
- Rustem Jan**, profesor zwyczajny Uniwersytetu Wileńskiego, artysta malarz. VI; czł. h. □Doskonała Jedność (r. 5820); czł. cz. i Sęd. □Zum Guten Hirten; zał. i czł. h. □□Gorliwy Litwin, Szkoła Sokratesa, Jutrzenka Wschodząca i Cnota Uwieńczona (r. 5821).
- Santoire de Varenne Karol**, artysta malarz (historyczny). VI; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Siekierczyński W.**, artysta malarz. III; czł. cz. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Sontag Józef**, artysta. I; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5816).
- Szczepański Stanisław**, artysta malarz, popularyzator sztuki. W I. międzywojennych XX wieku czł. jednej z warszawskich łóz Federacji Polskiej Zakonu Wszechświatowego Zjednoczenia Wolnomularstwa (Le Droit Humain).
- Szyk Artur**, malarz i karykaturzysta. Czł. □France Démocratique (W.W. Francji) w Nicei; skreś. za niepłacenie składek w 2. poł. 1932.
- Vésus Klaudiusz**, artysta malarz. III; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Vogel Gottfried**. II; czł. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Vogel Zygmunt**, rysownik. VII; czł. Kap. □Rycerze Gwiazdy z □Göttin von Eleusis.

- Wagner Krzysztof**, artysta malarz. IV; czł. cz. i Piecz. □Zum Guten Hirten (r. 5821); czł. h. □Gorliwy Litwin.
- Walter Franciszek Teodor**, artysta malarz. III; czł. □Persévérante Amitié (W.W. Francji) w Paryżu, urlopowany w 1847 na czas nieograniczony.
- Winiarz-Orsza Jerzy Edward**, legionista, malarz. Czł. □Machnicki (W.L.N.P.) w Warszawie. Zginął w Jastarni ratując tonącego.
- Woydno Władysław**, malarz, architekt. Czł. jednej z warszawskich łóż W.L.N.P., w 1925 W. Sekr., 1926 W. Strażnik Pieczęci.
- Woyniakowski Kazimierz**, artysta malarz. I – 14 VI 1797; czł. □ w Warszawie.
- Zamorski Kordian Józef**, legionista, generał; malarz, konserwator dzieł sztuki. Czł. □Tomasz Zan w Wilnie, następnie jednej z łóż warszawskich oraz □Św. Michała Archanioła rytu Le Droit Humain. W Londynie af. w □International Concorde № 977; 20 V 1952 w □Nephtys Mark № 32 (do 16 XI 1954); po 1950 utrzymywał więź z paryską □Kopernik.
- Zarankiewicz Baz.**, malarz, był prezydentem miasta Nieświeża. II; czł. cz. □Szczęśliwe Oswobodzenie (r. 5820).
- Zeyll**, artysta malarz. Czł. cz. □Françaises et Polonaises Réunis.
- Złotek-Złotkiewicz Marek**, artysta plastyk. Czł. □Kopernik № 679 w Paryżu, af. w □Kopernik w Warszawie, czł. zał. □La France (W.L.N.P.); W. M. W.L.N.P. (r. 6006).
- Zuber Juliusz**, rysownik [?]. Przez jakiś czas między 1862 a 1867 czł. Kap. □Dante Alighieri (W.W. Włoch) w Turynie.
- Żurawski-Jordan Alfons**, artysta malarz w Paryżu. I – 1875; czł. □Les Bien-faiteurs Réunis, co najmniej do 1886.

rytownicy:

- Frey Jan Zachariasz**, miedziorytnik. III; czł. □Zum Samariter (r. 5808).
- Lebrun Thomas**, grawer. Czł. □Le Parfait Silence (r. 5780).
- Lehman (Lehmann) Fryderyk (Friedrich Leonard)**, miedziorytnik. III; czł. cz. i zastępca M. Obrzędów □Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Mizutowicz [Mizułowicz?] Tadeusz**, rytownik, nauczyciel kaligrafii. Czł. □Szkoła Sokratesa (r. 5820).
- Münchheimer Samuel**, pieczętarz, sztycharz i miedziorytnik, fabrykant guzików od 1817. Kandatura (gotowość wstąpienia do wolnomularstwa) zgłoszona pomiędzy 9 VIII-30 IX 1815 w □Orzeł Biały Przywrócony w Siedl-

cach, I – przed 12 V 1817 (przyj. przez Piotra Bogorskiego); III w □Le Phoenix (W.W. Francji) w Paryżu, czł. w 1817; af. 13 X 1817 w □Świątynia Izis, czł. w l. 1817-1819.

Reichel Jan Jakób, sztycharz nadworny Jego Królewskiej Mości. III; Bibliotekarz □Göttin von Eleusis.

Weiss Izidor, sztycharz. IV; czł. □Gorliwy Litwin i Gościnnik □Zum Guten Hirten (r. 5821).

drukarze:

Dacków Aleksander, zecer artystyczny. Przyj. do wolnomularstwa przed 1935 w jednej z warszawskich łóż W.L.N.P.; w 1935 czł. zał. □Przesąd Zwycięzomy i jej Czciogodny do oficjalnego samorozwiązania 26 X 1938.

Lossmann Samuel, drukarz.

Mehwald Karol, drukarz. III; czł. □Hesperus (r. 5818/19).

Część III – Muzyka i teatr

muzycy i śpiewacy:

Arnold Karol, artysta muzyk. Czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5818).

Bartkiewicz Andrzej, artysta muzyk. II; czł. □Świątynia Izis (r. 5811).

Barylkiewicz Andrzej, artysta muzyk. II; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12).

Biały Feliks, artysta muzyk. II; czł. cz. □Gorliwy Litwin; wiek zak. 3 l., wiek św. 33 l. (r. 5821).

Bielawski Józef, artysta muzyk, profesor Konserwatorium. III; Dyr. Harm. □Astrea na wsch. Warszawy (r. 5819).

Blumschein, artysta muzyk. I; czł. cz. □Doskonałość na wsch. Płocka (r. 5821).

Boguński Baltazar, artysta muzyk. Czł. □Przesąd Zwycięzomy (r. 5814).

Borowski Wincenty, artysta muzyk. III; czł. cz. □Gorliwy Litwin; wiek zak. 4 l., wiek św. 49 l. (r. 5821).

Bystry Kacper, artysta muzyk. II; czł. cz. □Przyjaciele Ludzkości; wiek zak. 2 l., wiek św. 24 l. (r. 5821).

Czapiewski Jan, artysta muzyk. II; czł. cz. □Doskonałość (r. 5821).

Derka Jan, muzyk. I; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5819).

- Deromme Marcin**, artysta muzyk. VI; czł. cz. nieob. na wsch. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Feuillide Ludwik**, artysta muzyk. II; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Fischer Jan**, artysta muzyk, kontrabasista. III; czł. □Göttin von Eleusis przed 1795; af. 20 X 1806 w □Zum Tempel der Weisheit.
- Freit Michał**, artysta muzyk. I; czł. cz. □Pochodnia Północna (r. 5820).
- Giuliani Michał**, muzyk. I; czł. cz. □Dobry Pasterz na wsch. Wilna (r. 5820).
- Gorączkiewicz Wincenty**, artysta muzyk. III; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony od 18 III 1818 (r. 5822).
- Gräbner Chr. Lebr.**, organista i kantor. III; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Hart Antoni**, wirtuoz kapeli króla polskiego. III; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Heintz Karol**, wirtuoz polskiej królewskiej kapeli nadwornej. IV; czł. cz. □Bogini Eleusis na wsch. Warszawy (r. 5787).
- Jacobi Karol**, muzyk. I; czł. cz. □Zum Dreieck, wiek zak. 4 l., wiek św. 25 l. (r. 5821).
- Kaliwoda Karol**, artysta muzyk. III; czł. □Göttin von Eleusis przed 1795; af. 20 X 1806 w □Zum Tempel der Weisheit.
- Kamiński Maciej**, artysta muzyk. III; czł. h. □Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Klaffenbach Henryk**, muzyk. II; czł. cz. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Korbut Piotr**, artysta muzyk. IV; Br. Harm. □Szczęśliwe Oswobodzenie (r. 5820).
- Kratzer Kazimierz**, artysta. Czł. □Przesąd Zwyciężony (r. 5813).
- Krzyżanowski Józef**, artysta. Czł. □Przesąd Zwyciężony (r. 5813).
- Kurtz Karol**, kantor ewangelicki. III; jako przeszły do Wiecznego Wsch. w obrazie □Hesperus (r. 5818/19).
- Lehmann Karol**, artysta muzyk, skrzypek. I; czł. □Göttin von Eleusis przed 1795; af. 20 X 1806 w □Zum Tempel der Weisheit.
- Lentz Mikołaj**, artysta muzyk. IV; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Leopold Antoni**, artysta muzyczny. II; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Łoziński Jan**, artysta muzyk. III; czł. h. □Pochodnia Północna (r. 5820).
- Łoziński Józef**, artysta muzyk. IV; czł. cz. □Szczęśliwe Oswobodzenie, wiek zak. 5 l., wiek św. 34 l. (r. 5820).
- Magnus Karol**, muzyk. I; czł. □Zorza Wschodnia w Dubnie w l. 1818-1819.

- Marciszewski Kazimierz**, artysta muzyk. III; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony od 22 I 1815 (r. 5822).
- Mertke Wilhelm**, muzyk z Rygi. I; czł. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Mitschki Józef**, trębacz pułku kirasjerów von Wagenfelda. III; Br. Służ. □Zum Goldenen Leuchter.
- Nowakowski Jan**, artysta muzyk. V; czł. □Przesąd Zwyciężony (r. 5812-5822).
- Paliwoda Karol**, artysta muzyk. III; czł. □Göttin von Eleusis przed 1795; af. 20 X 1806 w □Zum Tempel der Weisheit.
- Paulman Szymon Aleksander**, muzyk. Przyj. 20 IV 1882 w □Unirea (fr. Union, W.W. Francji) w Ploesti, 1 XI 1882 uzyskał stopień Czeladnika, 1 VI 1883 stopień M.; af. 10 VI 1886 w □Inteleptii Din Heliopolis (fr. Sages d'Héliopolis, W.W. Francji) w Bukareszcie.
- Peszke Jan**, artysta muzyk. II; czł. cz. □Świątynia Minerwy (r. 5821).
- Poznański Józef**, artysta muzyk. III; czł. cz. i II St. □Szkola Sokratesa (r. 5820).
- Reischkrämer Johann Heinrich**, trębacz pułku von Wagenfelda. I, II – 1805; czł. □Zum Goldenen Leuchter w l. 1801-1805.
- Rivoli Wacław**, muzyk (w podróży). III; czł. nieob. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Rom Ludwik**, artysta muzyk. IV; czł. cz. □Wolność Odzyskana na wsch. Lublina (r. 5815); czł. h. □Świątynia Równości na wsch. Lublina (r. 5820).
- Różański Maciej**, artysta muzyk. III; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony od 27 IV 1816 (r. 5822).
- Schade Ernest Gottlieb**, artysta muzyk. III; czł. cz. □Göttin von Eleusis.
- Serwaczyński Michał**, artysta muzyk. IV; czł. cz. □Wolność Odzyskana (r. 5815); czł. h. □Świątynia Równości (r. 5820).
- Serwaczyński Stanisław**, skrzypek i kompozytor, dyrektor orkiestry. I; czł. □Wolność Odzyskana w Lublinie (r. 5820).
- Sobieski Andrzej**, artysta muzyk. III; Dyr. Muz. □Świątynia Minerwy (r. 5821).
- Sokołowski P.**, artysta muzyk. III; czł. cz. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Sokulski Antoni**, artysta muzyk. III; M. Harm. □Doskonała Jedność (r. 5820); M. Harm. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Stefani Jan**, artysta muzyk. V; czł. Kap. □Rycerze Gwiazdy z □Bracia Polacy Zjednoczeni.

- Stolpe Alojzy**, arysta muzyk. IV; czł. Kap. □Rycerze Gwiazdy z □Göttin von Eleusis.
- Stolpe Antoni**, artysta muzyk. III; Dyr. Harm. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Strawiński Maciej**, artysta muzyk. I; czł. cz. □Pochodnia Północna (r. 5820).
- Szalkiewicz Wincenty**, artysta muzyk. II; czł. cz. □Pochodnia Północna (r. 5820).
- Szczepanowski Stanisław**, muzyk, powstaniec listopadowy, emigrant we Francji i w W. Brytanii. Przyj. 27 XII 1834 w □Canongate Kilwinning № 2 (W.L. Szkocji) w Edynburgu.
- Szuściski Jan**, artysta muzyk. III; czł. cz. i M. Harm. □Szczęśliwe Oswobodzenie (r. 5820).
- Tarnawski Stanisław**, śpiewak operowy i reżyser. Przyj. w 1912 w □Humanista (Symboliczna W.L. Węgier) w Bratysławie, faktycznie we Wiedniu.
- Tarquinio Ludwik**, artysta muzyk. VII; czł. cz. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Tivoli Wacław**, muzyk (w podróży). III; czł. nieob. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Tuszyński Michał**, artysta muzyk. II; czł. cz. □Gorliwy Litwin (r. 5821).
- Ungar Jerzy (Georges)**, zwany **Téodoroff**, śpiewak operowy. Przyj. 20 III 1906 w □La Parfaite Harmonie (W.W. Francji) w Tuluzie; af. 17 VII 1906 w □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu, w niej 1 IV 1908 nadano mu stopnie Czeladnika i M.; uśpił się 22 XII 1921.
- Vinnen**, artysta muzyczny Teatru Narodowego. III; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Wagner Karol**, artysta muzyk. II; czł. □Göttin von Eleusis; af. w 1806 w □Zum Tempel der Weisheit.
- Wagner Ludwik**, muzyk. I; czł. □Przesąd Zwyciężony w l. 1810-1813.
- Weynert Antoni**, wirtuoz nadworny Jego Królewskiej Mości. VII; czł. cz. □Göttin von Eleusis; czł. Kap. □Rycerze Gwiazdy z □Astrea; I St. □Astrea (r. 5819).
- Wierzbicki Kazimierz**, artysta muzyk. I; czł. cz. □Pochodnia Północna (r. 5820).
- Wilkoszewski Ad.[am?]**, muzyk. II – 1850; czł. □Modestia cum Libertata (W.L. Szwajcarska Alpina) w Zurychu.
- Żwierowicz Maciej**, artysta muzyk. IV; Br. Harm. □Szczęśliwe Oswobodzenie na wsch. Nieświeża (r. 5820).

dyrygenci i kompozytorzy:

- Eisrich Karol**, dyrektor muzyczny w Teatrze Niemieckim. III; czł. h. □ Dobry Pasterz (r. 5821).
- Elsner Józef**, muzyk, dyrygent, kompozytor; czł. Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. III; czł. cz. □ Zum Goldenen Leuchter (r. 5805); czł. h. □ Świątynia Izis (r. 5811/12); Rachm. W.W.N.P.; deputowany □ Prawdziwa Jedność do W.W.N.P. (r. 5819); czł. Najwyższej Kapituły; czł. h. □ □ Świątynia Równości i Pochodnia Północna (r. 5820); M. Kat. □ Świątynia Stałości; czł. h. □ Świątynia Minerwy (r. 5821).
- Eytner**, kompozytor, klawecista, czł. kapeli królewskiej w 1784. Wolnomularz przed 1797.
- Jacobi Heinrich**. I – 1816, II; Dyr. Muz. □ Zum Dreieck w Płocku (r. 5820).
- Kamiński Adam**, autor okolicznościowych śpiewów wolnomularskich. Czł. □ Gorliwy Litwin po 1816.
- Kuciński Leo**, skrzypek i dyrygent. W wolnomularstwie osiągnął stopień Kawalera Kadosz (1933/1934).
- Kurpiński Karol**, kompozytor i dyrektor orkiestry Teatru Narodowego. VI; czł. cz. □ Świątynia Izis (r. 5811/12); Dyr. Harm. W.W.N.P. (r. 5819); czł. h. □ □ Astrea (r. 5819) i Kazimierz Wielki (r. 5819/20).
- Lessel Wincenty**, kapelmistrz. II; czł. h. □ Göttin von Eleusis (r. 5787).
- Mazurkiewicz Tadeusz**, pianista, dyrygent. Przyj. przed 1929; czł. □ Machnicki (W.L.N.P.) w Warszawie w 1929.
- Meier Kajetan**, kapelmistrz królewski. I; czł. □ Bogini Eleusis.
- Ogiński Michał**, książę, hetman w. litewski, Kawaler Orła Białego. Czł. □ □ w Wiśniowcu i Dukli (r. 5742-5749); W. Nam. Prow. □ Doskonała Jedność (r. 5784).
- Rogowski Ludomir Michał**, kompozytor i dyrygent. W 1934 zgłosił gotowość wstąpienia do □ Svoboda (W.L. Jugosławija) w Dubrowniku.
- Schuppanzigh Ignacy**, dyrektor orkiestry. I; czł. nieob. □ Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Seredowski**. I – 21 IX 1812, II – 21 V 1814; Służ. do Muz. □ Świątynia Izis.
- Siekierski Franciszek**, artysta muzyk, kompozytor *Polonaise quasifantasia* z 1815. III; czł. cz. □ Astrea (r. 5819).
- Wróblewski Emil Tadeusz**, kompozytor. Przyj. 1 III 1862 w □ Persévérante Amitié (W.W. Francji) w Paryżu, w niej 6 IV 1862 nadano mu stopień M.;

w l. 1866-1867 czł., następnie czł. zamiejscowy □Les Philadelphes (Obrządek Memphis Zreformowany) w Londynie.

Würfel Wacław, muzyk kompozytor. III; czł. cz. □Kazimierz Wielki (r. 5819/20).

nauczyciele:

Baschny Ferdynand, profesor muzyki. I – 18 I 1864, III – 26 II 1864; czł. □Inteleptii Din Heliopolis (fr. Sages d'Héliopolis, W.W. Francji) w Bukareszcie.

Bojarski Józef, nauczyciel muzyki. I; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).

Droste August, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □Pochodnia Północna (r. 5820).

Goll Korneli, metr muzyki. I; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony od 11 X 1820 (r. 5822).

Graff Teofil, nauczyciel muzyki, artysta muzyk. III; czł. cz. □Françaises et Polonaises Réunion (r. 5813/14).

Heski Franciszek, metr muzyki. III; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony (r. 5818).

Hicke Ignacy, nauczyciel muzyki. II; czł. cz. □Osiris (r. 5820/21).

Holland Dawid, profesor muzyki Uniwersytetu Wileńskiego, kompozytor. IV; jako czł. □Gorliwy Litwin przeszedł do □Dobry Pasterz, której był czł. cz. (r. 5821).

Janicki Mikołaj, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).

Jawurek Józef, nauczyciel muzyki, kompozytor. V; czł. h. □Świątynia Minerwy (r. 5821).

Klapeccki Tomasz, nauczyciel muzyki. V; czł. cz. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).

Kleczel Karol, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □Hesperus (r. 5818/19).

Krämer Jakub, profesor muzyki. Zgłosił chęć wstąpienia do □Fraternité (Symboliczna W.L.Węgier) w Czerniowcach.

Kusznik F. J., profesor muzyki. W l. 70. XIX wieku czł. □Saint Jean de Jérusalem (W.W. Francji) w Nancy.

Kusznik Karol, profesor muzyki. Przed 1836 czł. □Écossaise de la Trinité (W.W. Francji) w Dunkierce; af. 5 VIII 1836 w □Saint Jean de Jérusalem w Nancy, IV stopień w 1837.

- Lentz Henryk**, nauczyciel muzyki. Czł. cz. □ Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Linhard Jan**, nauczyciel muzyki. II; czł. cz. □ Osiris (r. 5820/21).
- Maleczyński Melchior**, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □ Świątynia Minerwy (r. 5821).
- Mozart Amadeus Wolfgang** [właśc. **M. Johannes Chrysostomus Wolfgang Gottlieb**], nauczyciel muzyki, zamieszkały we Lwowie. I – 1819 lub 1820; czł. □ Zur Halle der Beständigkeit (r. 5820).
- Pezold Jan**, nauczyciel muzyki. I; czł. cz. □ Osiris (r. 5820/21).
- Różyłka Józef**, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □ Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Vorbrod Karol**, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □ Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Wagner Józef**, nauczyciel muzyki. IV; czł. cz. □ Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Witkowski Józef**, nauczyciel muzyki. III; czł. cz. □ Bracia Polacy Zjednoczeni.
- Zawadzki Michał**, nauczyciel muzyki. V; czł. Kap. □ Rycerze Gwiazdy z □ Bracia Polacy Zjednoczeni.
- Zoelner Karol**, nauczyciel muzyki. I; czł. cz. □ Hesperus (r. 5818/19).

dyrektorzy i reżyserzy teatralni:

- Bielawski Józef**, autor, reżyser. III; Dyr. Muz. □ Astrea (r. 5819).
- Bogusławski Wojciech**, aktor, dyrektor teatru. Czł. cz. □ Świątynia Mądrości (r. 5805).
- Heckert Gotlib**, dyrektor Teatru Niemieckiego. III; czł. h. □ Dobry Pasterz; czł. □ Louise zum Aufrichtigen Herzen i.O.Tilit (r. 5821).
- Kurpiński Karol**, dyrektor orkiestry Teatru Narodowego i kompozytor, dyrektor teatru. VI; czł. cz. □ Świątynia Izis (r. 5811/12); Dyr. Harm. W.W.N.P. (r. 5819); czł. h. □ □ Astrea (r. 5819) i Kazimierz Wielki (r. 5819/20).
- Kratzer Kazimierz Augustyn** [brat Walentego], artysta aktor, kapelmistrz, dyrektor teatru. I; czł. □ Przesąd Zwyciężony (r. 5813).
- Niedzielski Szymon**, aktor, dyrektor teatru. I; czł. cz. □ Osiris (r. 5820/21).
- Niemcewicz Julian Ursyn**, poeta, autor, historyk, rysownik amator; poseł na Sejm Czteroletni, sekretarz Senatu, czł. Izby Edukacyjnej. Czł. h. i M. □ Bouclier du Nord (r. 5784).

Osiński Ludwik, dyrektor Teatru Narodowego, pisarz Sądu Kasacyjnego Księstwa Warszawskiego; czł. Królewskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. VII; czł. h. □Szczere Połączenie; M. Kat. □Świątynia Izis; Arch. W.W.N.P. (r. 5811); W. Mów. W.W.N.P. (r. 5812, 5815/16, 5819); czł. Najwyższej Kapituły (r. 5820/21); czł. h. □Doskonała Jedność; Prezes Kapituły Niższej Św. Temida; czł. h. □Astrea (r. 5819); czł. h. □□Szkoła Sokratesa, Świątynia Równości i Pochodnia Północna (r. 5820); czł. h. □Świątynia Minerwy (r. 5821).

Piwko Wilhelm, reżyser Teatru Niemieckiego. III; czł. h. □Gorliwy Litwin (r. 5820); czł. □Izis na wsch. Rewla; czł. h. □Zum Guten Hirten (r. 5821).

artyści dramatyczni i tancerze:

Anczyc Franciszek, artysta dramatyczny. III; czł. cz. i h. □Szkoła Sokratesa (r. 5820); czł. h. □Dobry Pasterz (r. 5821); czł. cz. i pomocnik M. Harm. □Gorliwy Litwin, wiek zak. 4 l., wiek św. 41 l. (r. 5821).

Casselli Francesco, baletmistrz. I – 28 VI 1788; czł. □Le Parfait Silence w l. 1778-1780.

Damse Józef, aktor. I – 16 I 1815, II – 27 VI 1815; czł. □Świątynia Izis.

Duclos Franciszek, artysta dramatyczny. II; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).

Dmuszewski Ludwik, artysta dramatyczny Teatru Narodowego, poeta; czł. Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. VII; czł. cz. □□Świątynia Mądrości, Zum Goldenen Leuchter (r. 5805) i Świątynia Izis (r. 5811/12); czł. h. □□Astrea i Kazimierz Wielki (r. 5819); czł. h. □Szkoła Sokratesa (r. 5820); Dyr. Harm. W.W.N.P.; czł. h. □Świątynia Minerwy (r. 5821).

Evert Joh. Carl, artysta dramatyczny. I; czł. □Zum Bienenkorb (r. 5805).

Grandville, artysta dramatyczny. VI; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).

Herrmann Otto, artysta dramatyczny. I; czł. □Zum Samariter (r. 5808).

Jaroszewski Ignacy [ps. **Jan Kochanowski**], artysta dramatyczny. III; czł. cz. □Przesąd Zwyciężony od 13 V 1818 (r. 5822).

Kamiński Kasper, aktor, antreprenier Teatru Polskiego. I; czł. cz. □Złoty Pierścień (r. 5819).

Kracer Wincenty, artysta dramatyczny. IV; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).

Kratzer Walenty, aktor, śpiewak, dyrygent. Czł. □Przesąd Zwyciężony (r. 5813).

Kurpiński Jan, artysta. III; czł. cz. □Astrea (r. 5819).

- Kurtz (Courtz) Daniel**, baletmistrz. Af. 22 VI 1777 w □Le Parfait Silence, czł. w l. 1777-1783 (M. Obrzędów).
- Masłowski Andrzej**, radca municypialny, artysta. III; czł. cz □Françaises et Polonaises Réunis (r. 5813/14).
- Osińska Rozalia z Bogusławskich**, żona Ludwika Osińskiego, aktorka. I – 1810; czł. Ad. □Eden.
- Phillis René**, artysta. V; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Plettner Karol A.**, artysta dramatyczny. III; czł. cz. □Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Riva Valentin**, tancerz. Af. 22 VI 1777 w □Le Parfait Silence, czł. w l. 1777-1780.
- Rywacki Jan**, artysta Teatru Narodowego. I; czł. cz. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Skibiński Kazimierz**, artysta dramatyczny. III; czł. cz. □Gorliwy Litwin; czł. h. □□Szkoła Sokratesa i Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Szczurowski Jan**, artysta dramatyczny. IV; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12).
- Szymanowski Marcin**, artysta dramatyczny. VII; Czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Szymkajło Jan**, artysta dramatyczny. Czł. □Przesąd Zwyciężony (r. 5821).
- Szymkajło**, artysta dramatyczny. III; czł. h. □Szkoła Sokratesa (r. 5820); czł. cz. □Gorliwy Litwin; czł. h. i Br. Harm. □Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Wagner Victorie**, aktor. I – 16 X 1777; czł. □Le Parfait Silence w l. 1777-1780.
- Werowski Ignacy**, artysta dramatyczny. I; czł. cz. □Świątynia Izis, wiek św. 36 l. (r. 5818).
- Wolski Józef**, artysta dramatyczny. IV; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).
- Zdanowicz Józef**, artysta dramatyczny. I – 14 VIII 1815, II – 5 II 1816, III – 11 XI 1816; czł. □Świątynia Izis.
- Żółkowski Alojzy**, artysta dramatyczny. IV; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).

Część IV – Rzemieślnicy

jubilerzy:

- Borkowski Józef**, jubiler. II; czł. □Zum Dreieck (r. 5821).

Glembowieski, pośrednik w handlu kamieniami szlachetnymi. Czł. □La Clemente Amitié (W.W. Francji) w Paryżu.

Hirsch Józef, wytwórca biżuterii. I – 1851, II i III; czł. □Étoile de Bethléem (W.L.N. Francji) w Paryżu; reg. i przyj. w stopniu Ucznia w □Les Bienfaiteurs Réunis (W.W. Francji), w 1862 już w stopniu M.

Hirsch Markus, oprawiacz kamieni szlachetnych. Przyj. w 1851 w □Étoile de Bethléem w Paryżu, tamże II; 22 VI 1852 reg. w stopniu Ucznia w □Les Philadelphes (Obrządek Memphis, W.W. Francji); af. 2 VI 1856 w □Les Sectateurs de Ménés (Obrządek Misraem); w 1862 wtajemniczony 90° Obrządku Memphis. Zarazem od 1860 czł. □Les Bienfaiteurs Réunis, w 1861 III Przystos. w stopniu Kawalera Różanego Krzyża.

Jacobson Krystyn Wilhelm, kupiec, jubiler. I – 7 III 1780; czł. □Le Parfait Silence w l. 1780-1783.

Jannasch (Janasz) Fryderyk, jubiler dworu carskiego. Czł. □Bouclier du Nord; czł. □Palestina w Petersburgu w 1815, Przewodniczący w l. 1818-1819; czł. h. □Pietra k' Istnie w Petersburgu; oficer honorowy w □Austria tamże.

Korn Fryderyk, jubiler. IV; czł. cz. □Göttin von Eleusis (r. 5787).

Krasnopolski (?) Ignacy, mistrz wyrobu złotych łańcuszków. W 1881 czł. □La Ruche libre (W.L. Symboliczna Szkocka) w Paryżu; w l. 1882-1886 obecny na posiedzeniach □Travail et Vrais Amis Fidèles; w 1884 czł. Komisji Wykonawczej W.L. Symbolicznej Szkockiej.

Kuczyński Kacper, jubiler. I; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).

Landeck (Landowski) Bernard, robotnik jubilerski. W l. 1860-1862 czł. cz. □Le Temple des Familles (W.W. Francji) w Paryżu; w 1863 czł. □La Fraternité des Peuples. Po 1871 czł. □Les Philadelphes w Londynie, następnie był czł. zał. □La Fédération tamże.

Schüller Franciszek, jubiler. I – 16 XII 1781; czł. □Le Parfait Silence w l. 1781-1782.

Schwarz Michał, jubiler. II; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).

Stackert Franciszek, jubiler. V; czł. cz. □Bouclier du Nord (r. 5819).

Weichbart Gaetan, jubiler. I – 15 VI 1781; czł. □Le Parfait Silence w l. 1781-1782.

Weinzieher Ludwik, artysta jubiler. III; czł. cz. i II St. □Gorliwy Litwin.

zegarmistrzowie:

- Besson Jan Fr.**, zegarmistrz, jeden z 4 starszych (prezbitrów) zboru ewangelicko-reformowanego (kalwińskiego) w Warszawie. Podsk. □L'Union Arbi (r. 5769).
- Bourgent Adolf**, zegarmistrz. I – 27 V 1867, II – 24 XII 1867, III – 26 XII 1867; czł. □Discipoli lui Pytagora (fr. Disciples de Pythagore, W.W. Francji) w Gałaczcu.
- Ettinger Juliusz**, zegarmistrz. I – 16 IV 1867, II – 2 XII 1867, III – 3 XII 1867; czł. □Discipoli lui Pytagora (fr. Disciples de Pythagore, W.W. Francji) w Gałaczcu; 28 VI 1880 – 18°.
- Huzarski Bernard**, kupiec prowadzący sprzedaż zegarków. Przyj. 4 VIII 1882 w □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu, III – 1 VI 1883.
- Jacobson Dawid**, zegarmistrz. I – 10 VI 1880 w □Zoile Polaire (W.W. Francji) w Paryżu; III – 23 XI 1880 w □L'Amitié Parfaite, czł. co najmniej do 1890.
- Josefovitz D. M.**, zegarmistrz. I – 26 II 1881, II – 2 II 1882; czł. □Inteleptii Din Heliopolis (fr. Sages d'Héliopolis, W.W. Francji) w Bukareszcie.
- Kuhajewski Leon**, zegarmistrz. II; czł. cz. □Bracia Polacy Zjednoczeni (r. 5820).
- Rosenblum Teodor**, zegarmistrz. Przyj. 11 XII 1869 w □Le Travail (od 1873, po połączeniu z inną lożą, □Le Travail et Persévérante Amitié, W.W. Francji) w Paryżu; 28 IV 1870 w □Union Parfaite de la Persévérance (W.W. Francji) w Paryżu nadano mu zastępczo (z upoważnienia loży macierzystej) stopnie Czeladnika i M.; czł. □Le Travail et Persévérante Amitié był przynajmniej do 1875.
- Schmidt Jan**, zegarmistrz. 11 III 1867 nadano mu stopień M. w □Coroanã lui Stefan-cel-Mare (fr. Couronne d'Etienne le Grand, W.W. Francji) w Botuszanach.
- Stahlmann Fryderyk Robert**, zegarmistrz, jubiler. Przyj. 4 XI 1868 w □Zoile Polaire (W.W. Francji) w Batignolles, 19 VII 1871 nadano mu stopień M.; był czł. jeszcze w 1873.

krawcy i rękawicznicy:

- Czarnecki Ignacy**, rękawicznik. I – 4 VIII 1868, III – 16 VII 1869; czł. □L'Amitié (W.W. Francji) w Paryżu.
- Frydenberg Wolf-Victor**, wytwórca galanterii skórzanej. I – 6 V 1913, II –

- I II 1914, III – 20 IV 1920; czł. □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu.
- Igielnik Adolf**, krawiec. I – 29 XI 1921; czł. □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu.
- Kamioner Edward**, wytwórca lamp. I – 7 VII 1870; czł. □La Clémentine Amiétié (W.W. Francji) w Paryżu.
- Khour [Chur?] Samuel**, krawiec damski. Inicjację w □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu wyznaczoną na 21 II 1922 odłożono na rok.
- Kwapiszewski Michał Waclaw**, właściciel wytwórni sztucznych kwiatów. Czł. □L'Amitié (W.W. Francji) w Paryżu w 1891.
- Lindenblith (Lindeblicht) Ignacy**, wytwórca portmonetek. I – 7 IV 1870, II – 4 VIII 1870; czł. □Orientalna (Obrządek Memphis, W.W. Francji) w Paryżu; uśpił się 8 V 1872.
- Marmor [właśc. Milcher] Jakub**, krawiec. I – 5 V 1869, II – 20 IV 1870, III – 11 I 1871; czł. □L'Étoile du Bosphore (W.W. Francji) w Konstantynopolu.
- Mercik Ludwik**, krawiec. Czł. Polish National Lodge № 778 (Zjednoczona W.L. Anglii) w Londynie, w 1864 Czcigodny; 23 I 1862 przyj. do Polish National Chapter (Zjednoczona W.L. Anglii) w Londynie, Przewodniczący w 1867 i 1871.
- Muśnik Maurycy**, krawiec. I – 20 XII 1920, III – 16 XII 1922; czł. □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu.
- Nowakowski Stanisław**, kuśnierz. Czł. Polish National Lodge № 534 (Zjednoczona W.L. Anglii) w Londynie, w 1863 Czcigodny; w 1862 przyj. do Polish National Chapter (Zjednoczona W.L. Anglii) w Londynie, w 1870 II zastępca Przewodniczącego.
- Popik Adolf**, krawiec. I – 11 IV 1893, III – 10 IV 1895; czł. □Le Mont Sinaë № 6 (Rada Najwyższa Francji, od 1894 W.L. Francji) w Paryżu.
- Rosner Leopold Jerzy**, krawiec. I – 27 XII 1921, III – 30 IV 1923; czł. □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu.
- Roszé (Roozé) Mateusz**, krawiec. I – 1833, III – 7 II 1835; czł. □Persévérante Amitié (W.W. Francji) w Paryżu; w 1835 także czł. □Sincéer Amitié (W.W. Francji) w Paryżu; w 1837 otrzymał stopień VII.
- Sączewski Maksymilian**, krawiec. I – 27 III 1878, II – 2 VI 1880, III – 8 VI 1881; czł. □Bélisaire (W.W. Francji, Algier).
- Schlamm Józef**, krawiec odzieżowy. I – 10 IX 1856, III – 16 I 1858; czł. □Persévérante Amitié (W.W. Francji) w Paryżu.

- Siwiński Władysław**, krawiec. W 1923 zgłosił kandydaturę do □La Fraternité des Peuples (W.W. Francji) w Paryżu.
- Speer Adolf**, kapelusznik. I – 26 XI 1873, III – 26 X 1874; czł. □Moeris (W.L.N. Egiptu, Kair) w Aleksandrii; af. 23 III 1882 w □Inteleptii Din Heliopolis (fr. Sages d'Héliopolis, W.W. Francji) w Bukareszcie.
- Spiegel Leon**, krawiec odzieżowy. I – 20 X 1863, III – 19 XII 1865; czł. □Jérusalem des Valées (W.W. Francji) w Paryżu.
- Tchórzewski Hipolit**, krawiec. Od 1891 czł. □Persévérance (W.L. Szwajcarska Alpina) w Genewie; III – 1894.
- Tchórzewski Michał**, brat Hipolita, krawiec. Od 1894 czł. □Persévérance (W.L. Szwajcarska Alpina) w Genewie; II – 1896.
- Zawadzki Tomasz**, krawiec. Af. 26 XI 1839 w □Union Parfaite de la Persévérance (W.W. Francji) w Paryżu. W Kapitulie Obrządku Hederon w Paryżu 12 IV 1841 nadano mu stopień VII. W l. 1848-1849 czł. Komisji Organizacyjnej W.L.N. Francji.

Część V – Inni

- Bylewski Józef**, artysta. I; czł. cz. □Astrea (r. 5819).
- Brunelli**, artysta. I – 11 X 1811; czł. □Bouclier du Nord.
- Ciechomski Mateusz**, artysta. II; czł. cz. □Astrea (r. 5819).
- Długosz Józef**, fabrykant mebli. I, II i III – 1819/1820; czł. □Zur Halle der Beständigkeit.
- Feyerstein**, cieśla. Br. Służ. □Bouclier du Nord w l. 1810-1811.
- Gartenberg-Sadogórski Mikołaj Piotr**, dyrektor mennicy warszawskiej. Czł. zał. 29 IV 1772 □Mars – wojskowa (Jassy).
- Goerska August**, „znakomity artysta”. III; czł. cz. □Françaises et Polonaises Réunion (r. 5813/14).
- Grochowiecki Bogumił**, artysta. I – pocz. 1815, II – 3 XII 1818; czł. □Świątynia Izis.
- Kruszyński Jan**, dyrektor Gabinetu Starożytności w Puławach. I; czł. cz. □Świątynia Izis (r. 5811/12); deputowany do W.W.N.P. z □Węzeł Jedności (r. 5819).
- Mertzinski Józef**, stolarz artystyczny. I – 17 VI 1852, II i III – „par urgente” 3 XII 1852; czł. □Les Amis Bienfaisant le Imitateurs d'Osiris Réu-

- nis (W.W. Francji) w Paryżu; af. 10 II 1853 w □Bonaparte, której czł. był przynajmniej do 1865.
- Paliński Józef**, wytwórca maszynek do papierosów. I – 17 V 1864, III – 19 XII 1865; czł. □Jérusalem des Vallées Égyptiennes (W.W. Francji) w Paryżu.
- Rom Ludwik**, artysta. IV; czł. □Wolność Odzyskana; czł. h. □Świątynia Równości (r. 5820).
- Sandbeck Karol**, artysta. I; czł. cz. □Wschodzące Słońce (r. 5820).
- Schancenbach (Schaucencach) Aleksander**, stolarz. Przyj. 4 XI 1863 w □Le Temple des Amis de l'Honneur Français (W.W. Francji) w Paryżu, 20 VIII 1864 nadano mu stopień M., w l. 1865-1866 był członkiem zamiejscowym (przebywał w Londynie).
- Schmidt-Ciążyński**, antykwariusz i kolekcjoner, swoje zbiory londyńskie przekazał w 1883 Muzeum Narodowemu w Krakowie. Przyj. 15 VI 1852 w □Les Bienfaiteurs Réunis (W.W. Francji) w Paryżu, 30 XI 1852 nadano mu „par urgence” stopień M.
- Schröder Justus Karol**, pracownik mennicy w Stralsundzie w 1761, Elblągu 1762-1763, Mitawie 1763-1764, następnie w Warszawie. Czł. □Zu den Drei Brüdern (W.L. Królestwa Polskiego i W. Księstwa Litewskiego), w 1769 Przewodniczący, w 1788 II Doz.
- Schwartz Mateusz**, majster wyrobów srebrnych. IV; czł. cz. □Zur Halle der Beständigkeit (r. 5819).
- Strahl Karol**, artysta. III; czł. cz. i Sekr. do koresp. niem. □Zum Guten Hirten (r. 5821).
- Szmit Jakub**, artysta. I – styczeń 1815; czł. □Świątynia Izis.
- Weredke**, artysta. III; czł. □Les Françaises et Polonaises Réunis (r. 5808).
- Wiener Józef**, fabrykant rączek do parasoli. I – 17 XII 1869; czł. □Les Hospitalitiers Français (W.W. Francji) w Paryżu.